

FJALA E DEPUTETES EVIS KUSHI

E ENJTE DATA 08 QERSHOR 2023

E nderuar Kryetare,

Të nderuar kolegë,

E nderuar zonja Zhupa,

Dhe ju, kolegë, që keni bërë kërkesën për interpelancë, Në fakt, interpelanca daton një ditë para mbledhjes së Këshillit të Ministrave, kur ne miratuam VKM-në, dhe unë pas mbledhjes kam bërë një dalje publike, ku i kam prezantuar në mënyrë të hollësishme të gjitha argumentet përse është marrë ky vendim. Megjithatë, le ta shfrytëzojmë edhe sot këtë interpelancë dhe, nëse do të ketë ende ndonjë paqartësi, si në opinionin publik, ashtu dhe te studiuesit, tek albanologët, patjetër që do të jem e gatshme t'ju sqaroj të gjitha. Dua ta nis me një thirrje për ju, të nderuar kolegë, veçanërisht, për ju, zonja Zhupa, që shpeshherë jeni drejtuar me fyerje për Akademinë e Shkencave, madje në datën 5 qershor ju kam ndjekur personalisht në medie, ku keni thënë: "Akademia e Shkenca është akademia e ish-politikanëve të dalë në pension, të mbledhur nën tutelën e Skënder Gjinushit". Nuk e di nëse i qëndroni akoma kësaj, por, nëse i qëndroni kjo është një fyerje për Ismail Kadarenë, për Luan Omarin, për Bardhyl Golemin, për Besim Elezin, për Muzafer Korkutin, për Ethem Likajn, për Emin Rizajn, për Apollon Baçen, për Fatos Kongolin, për Arben Merkoçin, për Xhevahir Spahiun, për Rexhep Mejdani, për Pëllumb Xhufin e për plot të tjerë. Madje kemi edhe anëtarë të jashtëm nderi, si: Ermonela Jaho, Eno Koço, Fjoralba Cakoni, Bardhyl Demiraj e plot të tjerë, të cilëve u kërkoj ndjesë që nuk po ua përmend emrin! Këta qenkan mbledhur nën tutelën e Skënder Gjinushit, sipas jush?! Këta akademikë të nderuar i bëjnë nder jo vetëm Akademisë së Shkencave, por të gjithë Shqipërisë. Si mundet të fyhet një institucion i tërë nga urrejtja personale, nga inati që keni me një individ, profesor Skënder Gjinushin, i cili është zgjedhur me votat e këtyre akademikëve që përmenda?! Asambleja voton kryetarin e Akademisë së Shkencave, madje edhe pretendimin tuaj se nuk e ka dekretuar Presidenti, ligji e ka sqaruar më së miri: nëse nuk e dekreton Presidenti, i kthehet përsëri Asamblesë, dhe Asambleja merr vendimin, njësoj si ligjet në parlament.

Pra, kryetari i Akademisë së Shkencave është plotësisht legjitim në detyrën e tij. Akademia e Shkencave është institucioni që na bën krenarë. Deklarata juaj, të cilën e pohoni nga vendi se i qëndroni, se ish-politikanë të dalë në pension qenkan mbledhur nën tutelën e Skënder Gjinushit, është një fyerje e rëndë dhe unë nuk do ta pranoja asnjëherë! Le t'u rikthehemi argumenteve. E deklarova që ditën kur morëm këtë vendim se nuk bëhet fjalë as për zhdukje e as për shkrirje, siç thoni ju. Ju thoni se po zhduken 100 studiues, por se ku po zhduken studiuesit nuk e di! Vendimi parashikon bashkim, parashikon riorganizim të Akademisë së Studimeve Albanologjike, për të cilën unë jam konsistente dhe kam vlerësimet maksimale edhe për studiuesit që janë pjesë e Akademisë së Studimeve Albanologjike, shumica e të cilëve janë anëtarë të Akademisë së Shkencave. Ju lutem, se këtë e kam për të gjithë ata që nuk e dinë, nga 55 anëtarë të Akademisë së Shkencave gati gjysma e tyre janë punonjës aktualë, disa edhe joaktualë, të Akademisë së Studimeve Albanologjike. Pra, nuk

shkon ai paralelizmi kur thua: "...sikur ta marrim Akademinë e Arteve dhe ta çojmë te policia". Po flasim për të njëjtën gjë. Dua ta nis që nga lindja e Akademisë së Studimeve Albanologjike. Institutet kanë qenë gjithmonë pjesë e Akademisë së Shkencave deri në vitin 2007. Në vitin 2007 u mor një vendim, që institutet të shkëputeshin dhe të krijohet Akademia (fillimisht ishte Qendra, pastaj u bë Akademia), por në mënyrë të vazhdueshme i është kërkuar Akademisë së Studimeve Albanologjike që të riorganizohet në përputhje me ligjin. Tani ju dëgjoj teksa thoni "me një të rënë të lapsit e mbyllni". Po si "me një të rënë të lapsit"?! Ja ku i kam shkresat! Ju i merrni fotografitë, por merrini edhe shkresat dhe do të vini re që me shkresën zyrtare të datës 22.06.2021 i jam drejtuar personalisht Akademisë së Studimeve Albanologjike që të riorganizohet në përputhje me ligjin. Por asnjëherë, si me shkresa zyrtare, ashtu dhe me takime (ato që ju i prezantoni me anë të fotove), ata nuk kanë pranuar të riorganizohen sipas ligjit. Ne jemi institucion që bëjmë ligje dhe nuk shkon të justifikojmë shkeljen e ligjit. Sot Akademia e Studimeve Albanologjike është institucion i arsimit të lartë dhe në ligj është e shprehur në mënyrë eksplicite që një akademi duhet të ketë një fakultet, por nuk e ka, nuk ka mësimdhënie, nuk është akredituar dhe nuk ka studentë. Këto janë bazat e një institucioni të arsimit të lartë. Si mund të ketë një institucion të arsimit të lartë ku prej 8 vjetësh nuk është regjistruar asnjë student?! Keni një dokument që të ma faktoni që nuk është e vërtetë? Dua të më thuash se përse i kundërshton të gjitha deklaratat e mia! Prej 8 vjetësh nuk ka asnjë student. Në ligj përsëri thuhet qartë që, nëse për dy vjet nuk ka një student të regjistruar, institucioni duhet të mbyllet, dhe është vetë institucioni ai që aplikon për mbylljen e programit të studimit. Nuk e kanë bërë. Kanë doktorantë prej vitesh, që nuk po i çojnë dot drejt kurorëzimit me sukses. Ju kam dëgjuar të thoni: "Po kështu është doktoratura; zgjat shumë", ndërkohë që ligji e ka të qartë kohën se sa duhet të zgjasë doktoratura. Kanë 12 vjet me doktoraturën. Ne nuk po i hedhim në rrugë, por po garantojmë transferimin e tyre në institucione të tjera të arsimit të lartë, në universitete që kanë programe të ngjashme. E kemi garantuar ne dhe e kemi të shkruar në VKM. VKM-ja i parashikon të gjitha, edhe studiuesit, edhe institutet, edhe pasuritë, edhe asetet; gjithçka transferohet, asgjë nuk shkrihet, asgjë nuk hidhet në erë. Ju po bëni sikur ne po i zhdukim! Si po i zhdukim ne?! E thoni shpesh që po zhduken 100 studiues, përkundrazi, këta 100 studiues do të ngrihen në një nivel të ri, se ky është qëllimi i VKM-së, pra të riorganizohet, të vijë në përputhje me ligjin, sepse është totalisht në shkelje të ligjit dhe, përveç kësaj, ta ngremë në një nivel të ri. Akademia e Shkencave është institucioni majë i shkencës në vend, përfshirë dhe albanologjinë, dhe është nder për ne që t'i kemi të gjithë studiuesit, të gjithë akademikët bashkë për të vijuar me projektet e mëdha. Ju e dini shumë mirë që Akademia e Shkencave ka projektin e madh të albanologjisë, "Enciklopedia shqiptare", në bashkëpunim me Kosovën; është projekti më i madh ndonjëherë i albanologjisë, që drejtohet nga dy akademitë e shkencave, nga akademia shqiptare dhe akademia e Kosovës. Pra, të gjitha argumentet që thoni, nuk qëndrojnë. Çfarë interesi kemi ne të zhdukim albanologjinë?! "Vendim antishqiptar!" Të gjitha deklaratat tuaja janë vetëm deklarata publike, por asnjëra nuk bazohet në një shkresë, në një dokument zyrtar apo në një argument ligjor. Ne jemi institucione që bëjmë ligjet këtu, dhe ne duhet të jemi të parët... Si e interpretoni ju që ata nuk kanë një akademi?

Merrni ligjin! Në ligj thuhet "një akademi", por nuk e kanë; thuhet "studentët", por nuk i kanë. (Ndërhyrje pa mikrofon) Jo, prit, se të kam dëgjuar të thuash që ata kanë kërkuar të hapin programe, por i ka penguar ministria. Kush e hap programin? E hap njësi bazë, duhet ta hapë departamenti, duhet ta hapë fakulteti, por ata nuk kanë. Si do ta hapin? Në cilin ligj thuhet që e hap një institut? Pra, kanë refuzuar të përshtaten me ligjin dhe pse u kemi dhënë shumë kohë, i kemi pritur dhe në janar të këtij viti, se Ministria e Arsimit e ka detyrim ligjor të bëjë kontrollin e ligjshmërisë në të gjitha institucionet e arsimit të lartë. Gjatë kontrollit që u bë në Akademinë e Studimeve Albanologjike, u konstatuan të gjitha këto që thashë, por dhe shumë të tjera, pra që nga mënyra se si është struktura, ka shkelje ligjore, por edhe se si funksionon. E kam përmendur dhe mund t'ju përsëris edhe një herë,

edhe nga ana funksionale që nuk kanë as audit, as regjistra, as dokumentacion, madje as se si e kanë punësuar personelin administrativ. Pra, raporti që ka bërë grupi i punës është i plotë dhe i ka të renditura një më një të gjitha shkeljet që janë bërë në këtë institucion. Për shkak të paligjshmërisë, për shkak të këtyre shkeljeve dhe për ta ngritur albanologjinë në nivelin që duam të gjithë, u mor vendimi i Këshillit të Ministrave për ta bashkuar Akademinë e Studimeve Albanologjike me Akademinë e Shkencave. Ju thoni: “I keni bërë nder Gjinushit”, dhe e thoni vazhdimisht, a thua se Gjinushi do ta marrë akademinë dhe do ta çojë në shtëpi! Profesor Gjinushi është i zgjedhur, e kanë zgjedhur pikërisht këta të Akademisë së Studimeve Albanologjike, këta bashkëpunojnë dhe janë pjesë e projekteve. “Është shkelur ligji”, thoni ju, por se cili ligj e se cili nen, nuk e thoni asnjëherë; “është shkelur liria akademike”, thoni gjithashtu, ose “liria dhe autonomia”, por liria akademike është kur je legjitim, jo kur nuk je legjitim, pra të bësh ti ç’të duash e të thuash: “Unë kam liri akademike, mos hajde ti!”, “Unë kam autonomi, mos hajde!”. Autonomi do të thotë të respektosh ligjet një më një. Pra, nuk jemi në kushtet kur një institucion e merr vetë vendimin në senatin akademik për të bërë ndryshime në statut, por jemi në kushtet kur janë në paligjshmëri. Pjesa më e madhe e punonjësve të Akademisë së Studimeve Albanologjike janë dakord me vendimin, sepse aktualisht janë... (Ndërhyrje pa mikrofon) I kam edhe deklaratat. Senati ka 10 veta, por në Akademi punojnë shumë njerëz dhe pjesa më e madhe janë pro këtij vendimi, sepse janë bashkëpunëtorë të Akademisë së Shkencave në projekte shumë të rëndësishme, si projekti i enciklopedisë apo i fjalorit të gjuhës shqipe. Tani ju më akuzoni përse jam takuar dhe nxirrni një foto ku kam takuar senatin, a thua se është shkelje ligji dhe është një takim i paligjshëm! Nga njëra anë, thoshit: “I keni bërë të pakonsultuara, nuk takoheni”, nga ana tjetër, thoni: “Ja ku i keni takuar”. Unë kam vlerësimin maksimal për ata studiues, e kam thënë edhe ditën kur u mor vendimi dhe bëra deklaratën publike, ata janë studiues të nderuar, por institucionalisht kanë dështuar ta kthejnë institucionin në rrugën ligjore. Ai institucion, ashtu siç është i organizuar dhe siç ata kanë refuzuar të ndryshojnë, pra duan të qëndrojnë ashtu, nuk është i mbështetur në asnjë ligj, nuk ka hapësirë ligjore dhe, kur ne u bëjmë kërkesë që të vijnë dhe të bëjmë ndryshime në përputhje me ligjin, ata thonë: “Jo, siç keni bërë ligj për Akademinë e Shkencave, bëni dhe një ligj për Akademinë e Studimeve Albanologjike!”. Nuk bëhet ligji sipas institucioneve, por institucionet bëhen sipas ligjit. Unë mund të rendis edhe shumë argumente të tjera, por e rëndësishme është që atë që thashë që në fillim ta kemi kryefjalë, të tregojmë respekt për akademikët e nderuar dhe për institucionet. Vendimi nuk është bërë asnjëherë me një të rënë të lapsit, por është konsultuar, madje ka kohë që punohet për të, sepse edhe grupi i kontrollit të Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës ka punuar me muaj të tërë në Akademinë e Studimeve Albanologjike për të dalë në gjetje dhe konkluzione, të cilat, gjithashtu, janë paraqitur, janë marrë edhe observacionet dhe, në fund fare, është marrë vendimi final. Faleminderit!